

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Президії НАПН України
« 20 » вересня 2011 року
Протокол № 1-7/10-255

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів у
Національній академії педагогічних наук України

Це Положення регламентує діяльність у галузі підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів і є обов'язковим для всіх підвідомчих установ (далі установи) системи Національної академії педагогічних наук України.*

1. Загальні положення

1.1. Докторантура і аспірантура в системі НАПН України є формами підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації.

1.2. Докторантура і аспірантура НАПН України відкриваються в установах НАПН України, які мають висококваліфіковані наукові кадри, сучасну науково-дослідну, експериментальну та матеріальну базу.

1.3. Відкриття і закриття докторантури та аспірантури, затвердження показників прийому та випуску докторантів та аспірантів за державним замовленням здійснює Президія НАПН України.

1.4. Пропозиції щодо відкриття докторантури або аспірантури подаються керівником установи до науково-організаційного відділу апарату Президії НАПН України, який готує матеріали з цього питання на розгляд Президії.

До клопотання про відкриття докторантури або аспірантури додаються перелік наукових спеціальностей, з яких пропонується відкриття докторантури або аспірантури, склад наукових кадрів з кожної наукової спеціальності та витяг з рішення вченої ради. У такому ж порядку подається клопотання про розширення переліку наукових спеціальностей в докторантурі або аспірантурі.

1.5. Науково-методичне керівництво та контроль за діяльністю докторантури і аспірантури в установах НАПН України здійснює Президія.

2. Підготовка в докторантурі і аспірантурі в НАПН України

2.1. Підготовка в докторантурі і аспірантурі громадян України здійснюється за рахунок:

*Положення розроблено на підставі “Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309

- коштів Державного бюджету України – за державним замовленням для роботи у державному секторі;
- коштів юридичних та фізичних осіб – на умовах контракту – для роботи у державному і недержавному секторах;
- іноземців та осіб без громадянства на підставі:
 - міжнародних договорів України;
 - загальнодержавних програм;
 - договорів, укладених науковими установами з юридичними та фізичними особами.

2.2. Особи, які раніше пройшли повний курс навчання в докторантурі або аспірантурі за державним замовленням, а також відраховані з неї достроково за вчинення протиправних дій або невиконання індивідуального плану, не мають права повторного вступу до аспірантури і докторантури .

2.3. Кількість докторантів і аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, визначається керівником установи з урахуванням можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва і консультування.

2.4. У установи Академії розміщують у засобах масової інформації оголошення про конкурсний прийом до докторантури і аспірантури не пізніше ніж за три місяці до початку прийому із зазначенням наукових спеціальностей, термінів та умов прийому, переліку необхідних документів.

2.5. Вступники до докторантури або аспірантури подають на ім'я керівника наукової установи такі документи:

- заяву;
- особовий листок з обліку кадрів;
- список опублікованих наукових праць і винаходів. Аспіранти, які не мають опублікованих наукових праць і винаходів, подають наукові доповіді (реферати) з обраної ними наукової спеціальності;
- медичну довідку про стан здоров'я за формою № 286-у;
- копію диплома про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста або магістра (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном – копію нострифікованого диплома);
- посвідчення про складання кандидатських іспитів (за наявності складених кандидатських іспитів).

Паспорт та диплом про вищу освіту подаються вступником особисто.

При вступі до докторантури, крім того, подаються:

- розгорнутий план дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук (далі – докторська дисертація);
- копія диплома про присудження наукового ступеня кандидата наук (у разі здобуття відповідної освіти за кордоном – копія нострифікованого диплома).

Диплом про присудження наукового ступеня кандидата наук подається вступником особисто.

2.6. Після здійснення випуску та закінчення прийому докторантів та аспірантів керівники установ у п'ятиденний термін подають до науково-організаційного відділу звіт про виконання плану прийому і випуску.

2.7. Тема дисертації, індивідуальний план роботи докторанта або аспіранта, після обговорення кафедрою, відділом, лабораторією затверджуються вченою радою установи не пізніше тримісячного терміну після зарахування.

2.8. Керівники підприємств, установ і організацій зобов'язані звільнити з роботи осіб, зарахованих до аспірантури з відривом від виробництва або докторантури, в необхідний для своєчасного прибуття на навчання термін. Підставою для звільнення з роботи є копія наказу про зарахування особи.

2.9. Особам, зарахованим за державним замовленням до аспірантури з відривом від виробництва або докторантури, стипендія призначається з дня їх зарахування, а тим, які навчаються в докторантурі або аспірантурі за контрактом – відповідно до умов контракту.

2.10. Докторантам і аспірантам можуть бути призначені в установленому порядку іменні стипендії, засновані на честь видатних діячів науки, культури, освіти, громадських діячів, а також засновані Президентом України, Кабінетом Міністрів України, а іншим державними і недержавними органами, підприємствами, установами і організаціями.

2.11. Аспіранти і докторанти мають право на:

- користування науковою, навчально-виробничою базою установ;
- отримання всіх видів відкритої наукової інформації і наукового консультування;
- участь у науковій діяльності кафедри, відділу, лабораторії;
- отримання державної стипендії встановленого розміру у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням;
- переривання навчання з поважних причин з подальшим його продовженням. Тривалість і кількість переривань навчання, а також поважність причин визначаються вченою радою наукової установи;
- щорічні канікули тривалістю до двох календарних місяців, які включаються до загального терміну навчання у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва;
- участь у виборах до органів самоврядування установи;
- роботу за сумісництвом відповідно до законодавства України;
- безпечні і нешкідливі умови навчання і праці;
- забезпечення впорядкованим житлом – у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням – на час навчання за умови оплати вартості користування житлом самим докторантам або аспірантом (іногороднім);
- працевлаштування згідно з типовою угодою у разі зарахування на навчання за державним замовленням або контрактом (у разі навчання поза державним замовленням).

Покладення установами на докторантів та аспірантів обов'язків, не пов'язаних з підготовкою дисертації, забороняється.

Термін навчання в аспірантурі і перебування в докторантурі включається до наукового, науково-педагогічного стажу.

2.12. Докторанти й аспіранти зобов'язані:

- дотримуватися вимог законодавства, моральних, етичних норм поведінки;

- глибоко оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний культурний рівень;

- опанувати методологію проведення наукових досліджень;

- виконувати індивідуальний план роботи над дисертацією.

Індивідуальний план роботи аспіранта передбачає складання кандидатських іспитів із спеціальності, іноземної мови та філософії, а у разі необхідності – додаткового іспиту, визначеного рішенням спеціалізованої вченої ради установи, де передбачається захист дисертації, і заліків з дисциплін, визначених рішенням вченої ради установи з урахуванням профілю підготовки, а також педагогічна практика;

- звітувати про хід виконання дисертації на засіданні кафедри, відділу, лабораторії, вченої ради установи;

- у встановлений термін захистити дисертацію або подати її спеціалізованій вченій раді;

- дотримуватися статуту і правил внутрішнього розпорядку установи.

2.13. Взаємозобов'язання докторанта або аспіранта підготовка яких здійснюється за державним замовленням установи визначаються в типовій угоді (додаток 1), якою передбачається своєчасне закінчення роботи над дисертацією, працевлаштування після закінчення докторантури або аспірантури та відповідальність сторін у разі невиконання умов типової угоди.

2.14. Підготовка аспірантів або докторантів понад державне замовлення здійснюється на підставі контрактів, укладених між установами та вступниками до аспірантури або докторантури (установами, організаціями та підприємствами, що направили їх на навчання), якими передбачається повне відшкодування витрат на їх підготовку, включаючи виплату стипендії (додаток 2).

2.15. До терміну навчання в аспірантурі або перебування в докторантурі не включається період хвороби (тривалістю понад один місяць), знаходження у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також відсутність з інших поважних причин, передбачених законодавством України. Вчена рада установи оцінює обставини, що виключили можливість працювати над дисертацією і визначає термін, на який продовжується навчання в докторантурі або аспірантурі, як правило, не більше одного року.

2.16. В окремих випадках учена рада установи може встановлювати термін навчання в аспірантурі або перебування в докторантурі

диференційовано – від одного до трьох років з урахуванням обсягу наукового доробку і ступеня готовності дисертації.

2.17. Переведення докторантів або аспірантів до іншої установи, а також на іншу форму навчання здійснюється керівниками установ.

Переведення аспірантів, які навчаються за цільовим призначенням, на іншу форму навчання може здійснюватися тільки за клопотанням організації, яка направила їх на навчання.

2.18. Докторант або аспірант може бути відрахований з докторантури або аспірантури за грубе порушення правил внутрішнього розпорядку установи, за вчинення протиправних дій, а також за невиконання індивідуального плану роботи без поважних причин.

Рішення про відрахування докторанта або аспіранта приймає вчена рада наукової установи. На підставі рішення вченої ради керівник установи видає наказ.

2.19. Докторанти або аспіранти можуть бути направлені на стажування до провідних вітчизняних і закордонних наукових центрів. Витрати, пов'язані з їх відрядженням, проводяться згідно із законодавством України.

2.20. Докторант або аспірант, який успішно захистив дисертацію до закінчення терміну навчання вважається таким, що повністю виконав індивідуальний план роботи, і відраховується з докторантури або аспірантури з дня захисту дисертації.

2.21. Учені ради установ зобов'язані не менш як один раз на рік розглядати питання щодо підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів, переглядати склад наукових керівників, консультантів та усувати від наукового керівництва або наукового консультування осіб, які не забезпечують своєчасної і якісної підготовки докторантів або аспірантів.

2.22. Відповідальність за рівень організації наукової підготовки покладається на керівника установи.

3. Докторантура

3.1. До докторантури приймаються особи, які мають науковий ступінь кандидата наук, наукові здобутки та опубліковані праці з обраної наукової спеціальності і які в змозі на високому науковому рівні проводити фундаментальні, пошукові і прикладні наукові дослідження.

3.2. Термін перебування в докторантурі на загальних умовах не перевищує трьох років, крім умов, передбачених у пунктах 2.15. та 2.16. цього Положення.

3.3. Кафедра, відділ, лабораторія в місячний термін з часу отримання документів заслуховує наукові доповіді вступників до докторантури, розглядає розгорнуті плани роботи над дисертацією і шляхом таємного або відкритого голосування визначає можливість зарахування кожної особи до докторантури.

Вчена рада установи в місячний термін розглядає висновки кафедри, відділу, лабораторії щодо вступника і приймає рішення про його зарахування до докторантури.

Рішення вченої ради затверджується і оформляється наказом керівника установи.

3.4. Для надання допомоги докторанту в написанні дисертації за місцем його підготовки може призначатися з числа висококваліфікованих науково-педагогічних і наукових кадрів – докторів наук, науковий консультант, який несе особисту відповідальність за якісне і своєчасне виконання докторантом дисертації. Науковими консультантами можуть призначатися також провідні вчені – доктори наук сторонніх організацій.

Кількість докторантів, прикріплених до одного наукового консультанта визначається за його згодою керівником установи і не повинна перевищувати 3 осіб одночасно, включаючи докторантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням.

На здійснення наукового консультування відводиться щороку 50 академічних годин на одного докторанта.

Щороку докторанти подають до вченої ради наукової установи після попереднього обговорення на кафедрі, у відділі, лабораторії звіт про виконання індивідуального плану роботи, за результатами якого проводиться їх атестація і приймається рішення про подальше перебування в докторантурі. Результати атестації затверджуються керівником установи.

4. Аспірантура

4.1. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які мають вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра.

4.2. Термін навчання в аспірантурі з відривом від виробництва не перевищує трьох років, а без відриву від виробництва – чотирьох років, крім умов, передбачених у пунктах 2.15; 2.16. цього Положення.

4.3. Для проведення прийому до аспірантури створюється приймальна комісія під головування керівника (заступника керівника) з наукової роботи. Члени приймальної комісії призначаються керівником установи з числа керівників кафедр, відділів, лабораторій, а також передбачуваних наукових керівників аспірантів.

4.4. Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури виносяться приймальною комісією за результатами співбесіди, розгляду реферату та поданих наукових праць з урахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника, про що вступник до аспірантури повідомляється у тижневий термін.

Приймальна комісія може відмовити вступнику у допуску до складання вступних іспитів до аспірантури у зв'язку з неподанням у встановлений термін всіх або окремих документів, або поданням їх після закінчення встановленого терміну.

4.5. Вступники до аспірантури складають вступні іспити із спеціальності (в обсязі навчальної програми для спеціаліста або магістра, яка відповідає обраній ними науковій спеціальності, із філософії та однієї із іноземних мов на вибір (англійської, німецької, іспанської, італійської, французької) в обсязі навчальних програм для вищих навчальних закладів IV рівня акредитації. Іспит з іншої іноземної мови складається за рішенням вченої ради установи у разі, коли знання цієї мови необхідне для роботи над дисертацією.

Результати вступних іспитів до аспірантури дійсні протягом календарного року.

Вступники, які на час вступу до аспірантури склали всі або декілька кандидатських іспитів, звільняються від відповідних вступних іспитів до аспірантури і їм зараховуються оцінки кандидатських іспитів.

4.6. Прийом вступних іспитів до аспірантури проводиться предметними комісіями, як правило, у кількості 3-5 осіб, які призначаються керівником установи і до складу яких включаються доктори та кандидати наук, а до складу предметної комісії із наукової спеціальності і передбачувані наукові керівники. До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також доценти та висококваліфіковані викладачі, які не мають наукового ступеня і вченого звання.

4.7. Особам, які допущені до складання вступних іспитів до аспірантури з відривом або без відриву від виробництва, для підготовки та складання вступних іспитів надається один раз на рік додаткова оплачувана відпустка за місцем роботи з розрахунку 10 днів на кожний вступний іспит. Особи, які вступають до аспірантури з одним або кількома складеними кандидатськими іспитами, користуються додатковою оплачуваною відпусткою для складання вступних іспитів, що залишились, із розрахунку 10 днів на кожний іспит. Особи, які склали всі кандидатські іспити, правом на додаткову відпустку для складання вступних іспитів до аспірантури за місцем роботи не користуються.

До відпустки не включається час проїзду від місця роботи вступника до аспірантури до місця знаходження установи і назад. Витрати на проїзд та проживання несе вступник. Документом, який засвідчує право вступника до аспірантури на додаткову оплачувану відпустку, є повідомлення приймальної комісії про його допуск до складання вступних іспитів.

4.8. На підставі результатів вступних іспитів до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника.

У разі одержання однакових оцінок переважне право при зарахуванні до аспірантури мають вступники, рекомендовані до вступу до аспірантури вченою радою установи.

Зарахування до аспірантури проводиться наказом керівника установи.

Про зарахування до аспірантури або про відмову в зарахуванні до аспірантури вступнику повідомляється в п'ятиденний термін з дня прийняття приймальною комісією відповідного рішення.

4.9. Кожному аспіранту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом керівника установи призначається науковий керівник, як правило, доктор наук або за рішенням вченої ради, як виняток, кандидат наук.

Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, контролює виконання затвердженого ним індивідуального плану та несе особисту відповідальність за якісне написання аспірантом дисертації.

Кількість аспірантів, прикріплених до наукового керівника – доктора наук, не повинна перевищувати 5 осіб одночасно (разом з докторантами), а для наукового керівника – кандидата наук – 3 осіб, включаючи аспірантів та докторантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням.

На здійснення наукового керівництва відводиться щороку 50 академічних годин на одного аспіранта.

4.10. Аспірант працює за індивідуальним планом роботи, не менше ніж два рази на рік звітує про його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії і щорічно атестується науковим керівником. За результатами атестації відповідним наказом керівника установи аспірант переводиться на наступний рік навчання або відраховується з аспірантури.

4.11. Аспірантам, які навчаються без відриву від виробництва та успішно виконують індивідуальний план роботи, за місцем роботи надається додаткова оплачувана щорічна відпустка тривалістю 30 календарних днів для складання кандидатських іспитів і виконання роботи над дисертацією та, за їх бажанням, протягом чотирьох років навчання один вільний від роботи день на тиждень з оплатою його в розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати працівника. До щорічної відпустки не включається час проїзду від місця роботи аспіранта до місця знаходження наукової установи і назад. Витрати на проїзд несе аспірант.

4.12. Аспіранти, які закінчили навчання в аспірантурі з відривом від виробництва за державним замовленням, працевлаштовуються згідно з типовою угодою, аспіранти, які закінчили навчання в аспірантурі поза державним замовленням, – відповідно до контракту.

5. Здобувачі наукового ступеня кандидата наук, які працюють над дисертаціями поза аспірантурою

5.1. Самостійна робота над дисертацією на здобуття наукового ступеня кандидата наук є однією з форм підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів.

5.2. Здобувачами наукового ступеня кандидата наук, які працюють над дисертаціями поза аспірантурою (далі – здобувачі), можуть бути особи, які мають вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра.

Іноземці та особи без громадянства можуть бути здобувачами на підставі:

- міжнародних договорів України;
- загальнодержавних програм;

– договорів, укладених науковими установами з юридичними та фізичними особами.

5.3. Здобувачі прикріплюються до установ, що мають аспірантуру з відповідних спеціальностей, з метою підготовки і захисту кандидатської дисертації, а також для поглибленого теоретичного вивчення спеціальних дисциплін, вивчення іноземної мови та філософії, складання кандидатських іспитів на термін до 5 років.

Особи, які раніше пройшли повний курс навчання в аспірантурі за державним замовленням, правом прикріплення до установ Академії як здобувачі не користуються.

Особи, які повністю використали термін прикріплення як здобувачі, правом повторного прикріплення не користуються.

5.4. Для прикріплення до установи з метою написання кандидатської дисертації здобувач подає на ім'я її керівника заяву, до якої додається список опублікованих наукових праць і винаходів та копія диплома про вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра. Для прикріплення до установи з метою складання кандидатських іспитів здобувач подає на ім'я його керівника тільки заяву та витяг з рішення вченої ради установи, де виконується дисертаційна робота.

5.5. Керівник установи на підставі письмового висновку передбачуваного наукового керівника за результатами співбесіди із здобувачем та висновків відповідної кафедри, відділу, лабораторії видає наказ про прикріплення здобувача і призначення наукового керівника.

Науковими керівниками здобувачів призначаються, як правило, доктори наук або за рішенням вченої ради, як виняток, кандидати наук.

Кількість здобувачів, прикріплених до одного наукового керівника, не повинна перевищувати 5 осіб одночасно, включаючи аспірантів і докторантів.

У разі прикріплення здобувача тільки для складання кандидатських іспитів науковий керівник не призначається.

5.6. Здобувачі протягом місяця після прикріплення до установи подають на кафедру у відділ, лабораторію на затвердження погоджений з науковим керівником індивідуальний план роботи. Теми дисертацій здобувачів після погодження на кафедрі у відділі, лабораторії затверджуються ученою радою установи.

5.7. Здобувачі працюють над дисертаціями за індивідуальними планами роботи, щорічно звітують на засіданні кафедри, відділу, лабораторії і атестуються науковими керівниками.

5.8. Організацію, облік і контроль за роботою здобувачів над дисертацією здійснює відділ аспірантури установи, до яких вони прикріплені.

Здобувачі, які не виконують індивідуального плану роботи без поважних причин, на підставі висновків атестації наукового керівника і висновків кафедри, відділу, лабораторії підлягають відрахуванню.

5.9. Відповідно до індивідуального плану роботи здобувачі користуються необхідним обладнанням, лабораторіями, бібліотеками тощо за місцем прикріплення.

5.10. Здобувачі складають за місцем прикріплення кандидатські іспити з наукової спеціальності, іноземної мови та філософії, а також за рішенням ученої ради установи інші іспити та заліки з урахуванням профілю підготовки.

Здобувачі, які склали кандидатські іспити і виконали індивідуальний план роботи, допускаються до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

5.11. На здійснення наукового керівництва щороку відводиться 25 академічних годин на одного здобувача.

5.12. Здобувачу, який успішно поєднує виробничу або педагогічну діяльність з науковою роботою, може надаватися творча відпустка згідно з законодавством України.

5.13. Для надання допомоги здобувачам, які навчаються за спеціальними курсами і готуються до складання кандидатських іспитів, а також спеціалістів, які вступають до аспірантури при установах, можуть створюватися групи підготовки із залученням до проведення занять у них науково-педагогічних і наукових працівників.

Витрати, пов'язані з функціонуванням груп підготовки для здобувачів сторонніх організацій, проводяться за рахунок коштів здобувачів або організацій, де вони працюють.

6. Порядок проведення кандидатських іспитів

6.1. Кандидатські іспити є складовою частиною атестації науково-педагогічних і наукових кадрів. Кандидатські іспити проводяться з метою встановлення глибини професійних знань, наукового і культурного кругозору здобувача наукового ступеня кандидата наук, підготовленості його до самостійної науково-дослідної діяльності. Складання кандидатських іспитів здобувачами є обов'язковим для присудження їм наукового ступеня кандидата наук.

6.2. Кандидатські іспити складаються з філософії, іноземної мови і спеціальності.

Кандидатський іспит з іноземної мови може складатися з англійської, німецької, іспанської, італійської, французької мов. Якщо для написання дисертації потрібні знання іншої іноземної мови, керівник установи може дозволити складання кандидатського іспиту з цієї мови.

6.3. Здобувач, який має вищу освіту із спеціальності, що не відповідає галузі науки, з якої підготовлено дисертацію, на підставі рішення відповідної спеціалізованої вченої ради складає додатковий кандидатський іспит із наукової спеціальності відповідної галузі науки за Переліком спеціальностей наукових працівників.

6.4. Кандидатські іспити із спеціальності складаються в установах, у яких відкрита аспірантура або є спеціалізована вчена рада з відповідної наукової спеціальності.

Кандидатські іспити із спеціальності приймаються за програмами, що складаються з двох частин: типової програми, затвердженої МОН МС України і науки і додаткової програми, що розробляється відповідною кафедрою, відділом, лабораторією.

Додаткова програма кандидатського іспиту із спеціальності повинна включати нові розділи відповідної наукової спеціальності і питання, пов'язані з напрямом досліджень здобувача, а також враховувати останні досягнення у відповідній галузі науки і найновішу наукову літературу.

За рішенням приймальної комісії кандидатський іспит із спеціальності, залежно від обсягу матеріалу, може проводитися двома етапами з виставленням загальної оцінки.

Кандидатські іспити з філософії та іноземної мови складаються у науково-консультативному центрі з прийому кандидатських іспитів Академії.

6.5. Комісії з приймання кандидатських іспитів з кожної дисципліни призначаються керівником установи.

До складу комісії з приймання кандидатського іспиту із спеціальності повинно входити не менше трьох фахівців, два з яких мають бути докторами наук, третій – кандидатом наук з цієї спеціальності.

До складу комісії з приймання кандидатського іспиту з філософії повинно входити не менше двох фахівців, один з яких має бути доктором філософських наук, а інший – кандидатом філософських наук.

До складу комісії з приймання кандидатського іспиту з іноземної мови повинно входити не менше двох викладачів іноземних мов, а також викладач спеціальної кафедри або науковий співробітник, а також викладач спеціальної кафедри, який має науковий ступінь з галузі здобувача наукового ступеня доктора чи кандидата наук, і вільно володіє відповідною іноземною мовою.

На кандидатських іспитах можуть бути присутні члени відповідної спеціалізованої ученої ради установи, де складається кандидатський іспит.

6.6. Кандидатські іспити за рішенням приймальної комісії проводяться з використанням екзаменаційних білетів. Для підготовки до відповіді використовуються екзаменаційні листки, що зберігаються після іспиту протягом року.

6.7. Рівень знань здобувача оцінюється за чотирибальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

6.8. На кожного здобувача заповнюється протокол кандидатського іспиту (додаток 3), до якого вносяться прізвища членів комісії, присутніх на іспитах, з обов'язковим зазначенням їх наукового ступеня, вченого звання і посади.

Протоколи засідання комісій з приймання кандидатських іспитів зберігаються за місцем складання кандидатських іспитів протягом десяти років.

6.9. Допуск здобувачів до складання кандидатських іспитів здійснюється за наказом керівника (заступника керівника) установи.

Установа, де приймаються кандидатські іспити, повідомляє осіб, зазначених у наказі, про допуск до складання кандидатського іспиту, про час і місце проведення кандидатського іспиту не пізніше ніж за місяць до його проведення.

У разі неявки здобувача на іспит з поважних причин він може бути допущений керівником установи до складання кандидатського іспиту протягом поточної сесії.

Рішення комісії з приймання кандидатського іспиту може бути оскаржене керівнику установи здобувачем у терміни, встановлені приймальною комісією наукової установи.

6.10. Кандидатські іспити приймаються організовано, два рази на рік у формі сесій. Терміни проведення сесій встановлюються керівником установи, де приймаються кандидатські іспити. У разі подання здобувачем до спеціалізованої вченої ради дисертації до захисту кандидатський іспит може бути прийнятий поза сесією.

6.11. Після складання кожного кандидатського іспиту видається посвідчення встановленої форми (додаток 4), а за місцем складання останнього кандидатського іспиту ці посвідчення замінюються на єдине посвідчення (додаток 4).

6.12. Іноземці та особи без громадянства складають кандидатські іспити на загальних підставах.

6.13. Керівникам (заступникам керівників) установ складати кандидатські іспити за місцем основної роботи не дозволяється.

6.14. Приймання кандидатських іспитів в аспірантів, підготовка яких здійснюється за державним замовленням, проводиться за рахунок коштів установи, а в аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, на компенсаційній основі.

6.15. Відповідальність за дотримання встановленого порядку проведення кандидатських іспитів несе голова відповідної приймальної комісії і керівник установи.

6.16. Кандидатські іспити, прийняті з порушенням вимог цього Положення, вважаються недійсними.